

Naturvårdsenheten

Jörel Holmberg

010-22 45 169

0701-805395

Anteckningar Hornborgarådets möte den 14 oktober 2014

Deltagare: Ulf Eriksson, Thomas Hjert och Klara Börjesson Ahlqvist, Falköpings kommun, Fredrik Nordström och Marie Wennerholm, Skara kommun, Jessica Bergstrand, Next Skövde, Johan Abrahamsson och Kristofer Svensson, Mariestads kommun, Sven Swedberg, Anders W Bergström, Nina Backlund och Jörel Holmberg, Länsstyrelsen, Monika Fleming-Glogoza, Västsvenska Turistrådet och Martin Karlsson TUI.

1. **Välkomna**, *Sven Swedberg*

Presentation laget runt.

2. **Evenemangsutvärdering Trandansen, 2014, Martin Karlsson, HUI**

Martin Karlsson, HUI, presenterade den utredning som gjordes i våras och där man särskilt har tittat på besöksprofil, omdömen om evenemanget och turistekonomiska effekterna för Falköping, Skara och Skövde kommuner. Kartläggningen syftar också till att bistå kommunerna med information kring besökaren och besökarens vistelse i området för att kunna utveckla Trandansen som reseanledning och därmed öka destinationens exportmognad.

Personliga intervjuer genomfördes med 302 besökare som befann sig på Trandansen. Svarsfrekvensen på undersökningen var 93 procent, vilket är mycket högt för vald metod. Trandansen hade 128 000 besökare 2014. Majoriteten av evenemangsbesökarna på Trandansen var mellan 45 och 64 år med måttligt fågelintresse. De efterfrågar i stor utsträckning upplevelser med koppling till mat.

94 procent av Trandansens besökare kommer från Sverige och 6 procent från utlandet, företrädesvis från Norge och Danmark. Evenemangets turistandel motsvarar 76 procent, dvs andelen besökare

Postadress:	Besöksadress:	Telefon/Fax:	Webbadress:	E-post:
542 85 Mariestad	Hamng 1	010-224 40 00 (växel) 010-224 50 31 (fax)	www.lansstyrelsen.se/vastragotaland	Jorel.holmberg@lansstyrelsen.se

hemmahörande utanför Skara/Skövde/Falköpings kommuner. Drygt en tredjedel av turisterna (35 procent) stannade i evenemangskommunerna i 5 timmar eller längre. Andelen övernattande turister uppgick till 22 procent. De övernattande turisternas vistelselängd i området var i genomsnitt 1,7 nätter. Trandansen fick mycket högt betyg bland såväl tillresta turister som lokala evenemangsbesökare.

Den generella turistekonomiska omsättningen av Trandansen 2014 uppgick till ca 53 miljoner kronor medan den specifika turistekonomiska effekten var ca 44 miljoner kronor. I den generella omsättningen ingår samtliga turisternas konsumtion, medan den specifika omsättningen endast omfattar de turister som angivit Trandansen som det primära syftet till vistelsen i Falköping/Skara/Skövde. Den specifika turistekonomiska omsättningen är alltså direkt relaterad till evenemanget.

Besöksundersökningen finansierades av Västsvenska Turistrådet och var till delar en uppdatering och utveckling av besöksundersökningen på Trandansen som genomfördes 2005.

Hornborgarådet noterar att den turistekonomiska omsättningen är högre än när undersökningen gjordes 2005, detta till stora delar beroende på att fler verksamheter såsom ex caféer och konstutställningar finns etablerade i området. Vidare genomförs evenemanget på en tid när inte så många andra verksamheter har öppet i Skaraborg, därför ligger den stora utmaningen i att koppla ihop Trandansen med Skaraborg under andra delar på året. Besökarnas skall lockas till att stanna längre, göra mer aktiviteter och återvända till Skaraborg under sommar, höst och vinter. Besökarna spenderar mer pengar tidig säsong annat inte öppnat ännu.

Länk till besöksundersökningen:

http://www.vastsverige.com/Documents/vastsverige/Trandansen%202014_slutversion6_augusti.pdf

3. **Förnyelseprojektet vid Hornborgasjön, Anders Bergström**

V/A Trandansen - dragning klar, inkoppling innan transäsongen 2015

Ny entrébyggnad - projektering pågår, byggnaden förhoppningsvis klar 2016

V/A Fågeludden - processen påbörjad

Nya toaletter Trandansen - ej påbörjat, försöker involvera Trafikverket för bl a medfinansiering

Utvärdering höjning av sjön - Naturvårdsverket kommer att göra en utvärdering, förstudie är påbörjad. Tre delar har lyfts fram: naturvärdena, effekter för jordbruk och markägare samt landsbygdsutveckling. Naturvårdsverket kommer att ta in en oberoende utvärderare, ev. olika. Arbetet påbörjas 2015

Ombyggnation utskovet - Utskovet ska byggas om. En ny vattendom beslutas troligen i samband med ombyggnationen. Årsmedelvattenståndet har legat ca. 8cm över beslutad nivå, justering gjordes förra året f a få ner till tänkta nivåer,

I slutet av september var det 15380 tranor och 35000 fåglar i Hornborgasjön! Det är dags att börja marknadsföra sjön även på hösten!

4. **Uppdatering besöksmålet Varnhem, Marie Wennerholm**

Under hösten kommer Leca kulor att tas bort från utgrävningsområde och byggritningar att tas fram. Den totala kostnaden beräknas till 9,5 Mkr. Sparbanksstiftelsen ställer upp med 3 Mkr. Ytterligare ansökningar om finansiering har skickats och skrivs just nu. Upphandling av byggnation kommer att ske efter årsskiftet, våren 2015.

Ett långsiktigt samarbetsavtal mellan Skara kommun, Skara pastorat och Länsstyrelsen kommer att tas fram under hösten.

5. **Fördjupat samarbete området runt Hornborgasjön Tomas Hjert**

Falköping, Skara och Skövde kommuner avser att inom kort besluta om att gemensamt satsa 850 tkr /år under tre år till en gemensam affärsutvecklingsresurs med fokus på exportmognad. Finansieringen täcker kostnaderna för en halvtidstjänst, projekt- och utvecklingskostnader samt kommunernas engagemang i Trandansen. Ambitionen är att utveckla och stötta ca 10-20 företag i bygden, utveckla året runt turism samt processleda utvecklingen av Trandansen till ett exportmoget evenemang. Kommundirektörerna kommer att fungera som styrgrupp medan turistcheferna ingår i en arbetsgrupp. I arbetet är det viktigt att knyta till sig nyckelföretagen, dvs de företag som

vill och har ambitionen att utveckla produkter och paket utifrån vad marknaden vill ha.

Inför säsongen 2015 förbereder turistorganisationerna ”som vanligt”. Dispensansökan för sedvanligt tält är inlämnad och förslaget är att den lokala matmarknaden (lördag-söndag) kommer att genomföras samma helg som Tranans dag den 26-29 mars. Dock pågår funderingar kring om nuvarande informationscentral skulle gå att utnyttja bättre, detta istället för att bygga en ny byggnad på Trandanskullen. Summering av årets säsong pågår. Kostnaden kommer att vara ca 50 tkr /kommun, vilket är lite i förhållande till den ekonomi arbetet renderar.

6. **Östen**– *Karin Hante gnm Jörel Holmberg*

Karin Hante arbetar sedan ca 1 år tillbaka i ett samverkansprojekt vid sjön Östen. Det finns ett stort engagemang i bygden i projektet, bl a LRF, myggförening och betesförening deltar.

De frågor som framförallt lyfts är problem med stickmyggor och bristen på hävd i området. Karin har genomfört olika typer av arrangemang i bygden under året. Länsstyrelsen har lånat ut en specialmaskin för att fräsa tuvor i betesmarkerna. Tack vare en optimal sommar med lågt vattenstånd har totalt har ca 150 ha frästs, bl a vid Sveneby. Länsstyrelsen har dessutom röjt träd och buskar i vissa områden runt sjön. Se bilaga 1.

De tre berörda kommunerna skriver just nu på en LONA-ansökan med inriktning skötsel av marker utanför naturvårdsområdet för att minska problemen med stickmyggor. Ansökan ska skickas in senast den 1/12.

Mötesformer – Karin kommer under november/december bjuda in till möte i den sk ”Östengruppen” som ska återupplivas. Länsstyrelsen och LRF har också diskuterat att bjuda in till stormöten med samtliga markägare, liknande de möten vi har vid Hornborgasjön en gång om året. Formerna för framtida samverkan diskuterades. Hornborgarådet föreslog att berörda kommuner och länsstyrelsen tar fram ett förslag på hur framtida samverkan kan se ut som presenteras på nästa möte.

7. Övriga frågor

Kommunerna har återigen väckt frågan om en turistväg genom Falbygden- Hornborga-Valle-Östen området.

Falköpings kommun har tagit fram en friluftsplän för kommunen. De planerar också att genomföra en förstudie om hur de kan arbeta med landskapskonventionen

8. Avslutning, nästa möte

Nästa möte bestämdes till den 26 februari 2015, förslagvis vid Hornborgasjön eller på Logården, Östen.

Anteckningar

Jörel Holmberg

Bilaga 1 Åtgärder runt sjön Östen